

УДК 323:004-004.922]:339.92(477)

DOI [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-1\(77\)-8](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-1(77)-8)

Павло ГОРІНОВ

кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін, директор Навчально-наукового інституту права та політології, Український державний університет імені Михайла Драгоманова,
p.v.gorinov@udu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-8294-2784

Віталій СІЛАЄВ

аспірант кафедри політичних наук, Навчально-науковий інститут права та політології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова,
ventilok.vs@gmail.com
ORCID: 0009-0004-8660-6368

ПОЛІТИКА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті здійснено аналіз сучасного стану політики цифрової трансформації України в умовах реалізації євроінтеграційного курсу держави. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю системного осмислення цифрової трансформації як одного з ключових векторів модернізації публічного управління, адаптації до стандартів Європейського Союзу та гарантування національної безпеки в умовах воєнного стану. Визначено, що цифровізація відіграє центральну роль у підвищенні ефективності державного управління, забезпеченні доступності державних послуг, формуванні цифрової інклюзії та протидії новітнім кіберзагрозам.

Аналіз наукових джерел і практичних матеріалів дозволив авторам виявити основні досягнення цифрової трансформації, зокрема в аспектах цифровізації органів публічної влади, впровадження електронних сервісів, розвитку цифрової освіти та формування кібербезпеки. Водночас акцент зроблено на низці викликів, пов'язаних із нерівним доступом до цифрових ресурсів, інституційними бар'єрами, нормативно-правовими прогалинами, недостатнім рівнем цифрової грамотності та системного захисту критичної інформаційної інфраструктури.

Метою дослідження є визначення ключових тенденцій, ризиків і напрямів удосконалення політики цифрової трансформації України в контексті її стратегічного зближення з ЄС. Методологічною основою роботи є використання загальнонаукових і спеціальних методів пізнання, що забезпечили комплексність і аналітичний підхід до предмета дослідження.

У висновках підкреслено, що цифрова трансформація є не лише технологічною модернізацією, а й інструментом інституційного розвитку, збереження державного суверенітету та відновлення країни після збройної агресії. Запропоновано впровадження цільових програм подолання цифрової нерівності, розвитку цифрових навичок, забезпечення доступу до якісного інтернету й електронних сервісів для всіх соціальних груп, зокрема осіб з інвалідністю. Визначено доцільність формування сталої державної політики у сфері цифрової освіти та безпеки, що відповідає європейським стандартам і сприяє інтеграції України до єдиного цифрового простору ЄС.

Ключові слова: політика цифрової трансформації, євроінтеграція, цифрова освіта, цифрові навички, кіберзагрози, цифровізація органів публічної влади, цифрова безпека.

Pavlo Gorinov, Vitalii Silaiev. UKRAINE'S DIGITAL TRANSFORMATION POLICY IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

The article presents an analysis of the current state of Ukraine's digital transformation policy in the context of the country's European integration course. The relevance of the research lies in the need for a systematic understanding of digital transformation as one of the key vectors of public administration modernization, alignment with European Union standards, and the safeguarding of national security under martial law conditions. It is determined that digitalization plays a central role in enhancing the efficiency of public governance, ensuring the accessibility of public services, promoting digital inclusion, and countering emerging cyber threats.

The analysis of scholarly sources and practical materials enabled the authors to identify the principal achievements of digital transformation, particularly in terms of the digitalization of public authorities, the implementation of electronic services, the development of digital education, and the establishment of cybersecurity frameworks. At the same time, the study draws attention to a range of challenges, including unequal access to digital resources, institutional barriers, regulatory gaps, low levels of digital literacy, and the insufficient protection of critical information infrastructure.

The aim of the research is to identify key trends, risks, and strategic directions for improving Ukraine's digital transformation policy in the context of its strategic rapprochement with the EU. The methodological framework of

the study is based on the use of general scientific and specialized research methods, which ensured a comprehensive and analytical approach to the subject matter.

In conclusion, the article emphasizes that digital transformation is not merely a form of technological modernization but also a tool for institutional development, the preservation of state sovereignty, and the post-war recovery of the country. The authors propose the implementation of targeted programs to bridge the digital divide, enhance digital skills, and ensure access to high-quality internet and electronic services for all social groups, including persons with disabilities. The formation of a sustainable state policy in the field of digital education and cybersecurity – aligned with European standards – is deemed essential to Ukraine's integration into the common European digital space.

Key words: digital transformation policy, European integration, digital education, digital skills, cyber threats, digitalization of public authorities, digital security.

Постановка проблеми. З часу проголошення незалежності одним із системно задекларованих стратегічних напрямів державної політики України є орієнтація на європейську інтеграцію, яка втілює суспільний консенсус щодо цивілізаційної ідентичності й інституційного розвитку держави. Протягом тривалого періоду цей курс залишався предметом здебільшого політичних декларацій і дипломатичних ініціатив, однак якісно новий імпульс процес євроінтеграції здобув у 2022 році. У відповідь на збройну російську агресію Україна підтвердила відданість демократичному устрою, захисту державного суверенітету, прав людини та фундаментальних свобод, що стало підґрунтям для офіційного надання статусу країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу. Цей крок засвідчив не лише політичну волю української держави, а й переконаність міжнародної спільноти у незворотності європейського вибору українців. Як зазначив Президент Литовської Республіки Гітанас Науседа, «це боротьба не лише за українську демократію та територіальну цілісність, а й боротьба за демократичні цінності загалом. І тут дуже важливо відзначити, що Україна дуже мужньо бореться не тільки за свою, а й за нашу свободу» [19].

У цьому зв'язку формування інституційної, правової й адміністративної спроможності України до інтеграції в правовий і політичний простір ЄС вимагає реалізації структурних трансформацій у низці ключових сфер, зокрема правовій, управлінській, економічній, соціальній, оборонній тощо. Євроінтеграція передбачає не лише формальну імплементацію *acquis communautaire*, а й масштабне переосмислення принципів публічного управління, орієнтованого на прозорість, ефективність, інноваційність та цифрову відкритість.

У зазначеній парадигмі особливе місце посідає цифрова трансформація як не просто інструмент модернізації управлінських механізмів, а як один із центральних чинників процесу адаптації України до вимог європейського врядування. Упродовж останніх років суттєвих результатів у цій сфері вдалося досягти завдяки реалізації ініціа-

тиви EU4DigitalUA, яка фінансується Європейським Союзом і є важливою складовою політики підтримки цифрової конвергенції з ЄС [6]. Завдяки впровадженню інструментів цифрової трансформації Україна демонструє високі показники інтеграції цифрових сервісів у систему публічного управління: відповідно до Online Services Index, що є частиною E-Government Development Index, підготовленого під егідою ООН, Україна посідає п'яту позицію серед 193 країн світу за рівнем розвитку цифрових державних послуг [13].

Синхронно з цим, Україна взяла на себе зобов'язання впроваджувати комплекс реформ, зокрема: економічну, антикорупційну, судову, публічного адміністрування, системи управління державними інвестиціями та оборонного сектору. Як зазначено у спільній Декларації про підтримку реконструкції України, ці трансформації є не лише частиною технічного наближення до європейських стандартів, але й основою для довгострокового політико-економічного відновлення держави [26].

Таким чином наукове осмислення цифрової трансформації як ключового напрямку євроінтеграційної політики набуває особливої ваги. Її вплив виходить за межі IT-сфери, охоплюючи функціонування системи державного управління, захист критичної інфраструктури, забезпечення кібербезпеки, розвиток електронної демократії та формування нової моделі взаємодії між громадянами та державою. Саме тому аналіз цифрової політики в контексті європейської інтеграції є не лише предметом теоретичного дослідження, але й практичним інструментом зміцнення суверенності України в інформаційну епоху.

Метою дослідження є аналіз державної політики цифрової трансформації України з акцентом на її вдосконаленні задля гармонізації з підходами Європейського Союзу у сфері цифровізації. Перспективним вектором подальших наукових пошуків визначено вивчення міжнародного досвіду протидії кіберзагрозам і розбудову системи цифрової безпеки й оборони держави в умовах збройної російської агресії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про зростаючу увагу наукової спільноти до проблематики цифровізації в контексті трансформаційних процесів. Зокрема, Олійник Д. [18] досліджує вплив цифрових технологій на економічний розвиток, тоді як Новікова Н. [17] акцентує на їхньому значенні для національної безпеки. Корж І. [14] аналізує правове регулювання у умовах соціальної й цифрової трансформації, а Заярний О. [8] вивчає питання кібербезпеки в розумних містах. Окремі питання розглядаються у роботах Міненка Є., Горінова П., Драпушка Р. [3], присвячені державній політиці в контексті євроінтеграції та ролі молоді, а також дослідження Жаліла Я. [7] щодо формування євроінтеграційної стратегії. Цінними є також напрацювання Маркевич К. [15, 16], спрямовані на осмислення smart-інфраструктур у містах, та Шопіної І. М. [28], яка розглядає принципи цифрової трансформації України крізь призму досвіду ЄС.

Виклад основного матеріалу. Євроінтеграційна траєкторія України в умовах повномасштабної війни супроводжується сукупністю складних викликів, що потребують скоординованих рішень на рівні державної та міжнародної політики в різних секторах функціонування держави. Попри воєнні загрози, Україна послідовно підтверджує свою стратегічну прихильність до європейського курсу, реалізуючи масштабні реформи, спрямовані на імплементацію європейських стандартів. Така політична та інституційна рішучість засвідчує глибинне засвоєння українським суспільством ціннісної парадигми євроінтеграції як ідеології майбутнього. У цьому контексті слушною є позиція Жаліла Я., який підкреслює, що «за механічним дотриманням євровимог має стояти оволодіння ідеологією європейського життя, цінностями та пріоритетами». Відповідно, лише через убудованість європейських принципів у всі публічні політики, передусім у стратегії післявоєнного відновлення, можливе формування якісно нової моделі державності. Системне осмислення місця України в архітектурі вирішення загальноєвропейських проблем має ґрунтуватися на її здатності слугувати каталізатором спільних рішень, генератором конкурентних переваг та чинником довготривалої континентальної стійкості. Участь європейських інституцій у проєктуванні повоєнного відновлення має, за висловом автора, «сформувані візію такої цілісності» [7].

Один із ключових векторів європейської інтеграції України охоплює цифровізацію

органів публічної влади, системи надання державних послуг та економіки загалом. Світова практика демонструє, що перехід до цифрових форматів врядування є необхідною умовою підвищення ефективності державного управління, зниження рівня корупції та забезпечення прозорості інституцій, що набуває особливої ваги в контексті повоєнної відбудови. У цьому зв'язку цифрова трансформація розглядається як рушійна сила модернізації публічної сфери, що забезпечує ширший доступ громадян до якісних послуг. Як слушно зауважують експерти, «змінюється економіка та суспільство, а взаємозв'язок між ними переосмислюється, що свідчить про ключові трансформації розвитку, за яких притаманні певному історичному етапу бізнес-моделі й режими регулювання поступово еволюціонують. Утворюється принципово нове – цифрове середовище, нові екосистеми та моделі економічного розвитку. Цифрова трансформація стала одним із головних драйверів глобальних змін, яка сьогодні відбувається в умовах соціальних «розривів» у суспільствах та фінансової «нерівності» країн» [15].

У цьому контексті цифровізація системи врядування та економіки в цілому становить низку конкурентних переваг, що можуть стати каталізатором для оперативної адаптації держави до стандартів ЄС і стимулювати економічне відновлення. Відповідно до плану Ukraine Facility 2024–2027, «програма цифрової трансформації сприятиме зростанню продуктивності, допомагаючи Україні скористатися конкурентними перевагами, які вона має в цьому секторі. Вона включає заходи, що підтримують цифровізацію інституцій, зближення законодавства України із законодавством Європейського Союзу та посилення стандартів кібербезпеки» [20].

Як підкреслює Іонан В., цифровізація української економіки та системи управління – це фундамент для побудови прозорості, ефективної й інклюзивної моделі врядування, що гарантує справедливий і безперешкодний доступ громадян до державних сервісів. Завдяки впровадженню інтелектуальних рішень, автоматизації, технологій штучного інтелекту формується модель партнерської взаємодії держави і громадян. У цьому концепті «технології – це не просто інструмент, а шлях до свободи, можливостей та прогресу». Створення Global GovTech Board розглядається як стратегічна відповідь на глобальні виклики, що відкриває шлях до швидких, інноваційних та ефективних рішень через міждержавну співпрацю [9].

Найрозвинутіші цифрові економіки в Європі – Фінляндія, Швеція, Данія та Нідерланди, найменш розвинуті – Болгарія, Греція, Румунія та Італія. Примітно, що найбільші економіки ЄС, з точки зору ВВП, як-то Німеччина чи Франція не належать до передових цифрових економік. Хоча Німеччина посідає перше місце серед країн ЄС за рівнем готовності до поширення 5G та запровадила низку ініціатив у галузі IT-безпеки, технологій ШІ та блокчейн, а Франція працює над цифровізацією державних послуг і бізнесу, створюючи екосистеми для технологічних стартапів [15, с. 15], що свідчить про комплексність підходу до розвитку економіки та росту ВВП. З цією метою розвиток цифровізації слід поєднувати з розвитком освіти, науки, технологій, особливо в АПК, оборонній та IT галузях тощо. Так, ще в червні 2021 року на відкритті Всеукраїнського форуму «Україна 30. Освіта і наука» Президент України В. Зеленський відзначив, що «країна, яка прагне бути конкурентоспроможною в сучасному світі, має визнавати освіту і науку своїми стратегічними пріоритетами. Адже розвиток демократичного, успішного, активного суспільства, розвиток будь-яких сфер – чи то безпека, оборона, чи то економіка, чи завжди актуальна медицина, промисловість, IT чи АПК, все це неможливо без добре освічених, ерудованих, креативних наших громадян» [25].

Відповідно, можна стверджувати, що забезпечення доступності цифрових послуг, їх інклюзивність, організація освіти цифрових навичок молоді має бути систематизовано й організовано на постійно діючій основі. Крім того, важливим напрямком є кадрова підготовка професіоналів для функціонування «цифрової держави». З цією метою молоді люди, які будуть в основі кадрового резерву, мають володіти як цифровими навичками, так і навичками державного управління, кібербезпеки тощо, адже «сучасні світові події у розвитку нашої країни висувають нові вимоги до державного управління та підготовки державних службовців з новими компетенціями. Залучаючи талановиту молодь до державної діяльності та поєднуючи досвід людей фахівців з інноваційним мисленням молодого покоління, можна перетворити адміністративну систему на живу, органічну структуру. В результаті вона стане ефективним механізмом регулювання суспільних відносин та задовольнятиме потреби суспільства з максимальною ефективністю» [4].

Серед здобутків у питаннях адаптації законодавства до стандартів ЄС можемо відзначити, що на початок 2025 року в Україні діє

94 проекти цифрової трансформації у рамках проекту «Цифрова держава», що згодом об'єднає всі відомства в єдину зручну та дієву онлайн-систему [22].

Аналізуючи прогрес України в сфері цифровізації Посол Європейського Союзу в Україні К. Матернова, зазначила, що «Україна створила унікально ефективну систему електронного врядування, і дієво використовує цифрові інструменти, щоб долати виклики війни. EU4DigitalUA показав, як спільні зусилля Європейського Союзу та України можуть призвести до реальних змін і підвищити якість життя людей. ЄС вітає досягнення проекту і продовжує підтримувати цифрову трансформацію України надалі в рамках проекту DT4UA» [6].

З метою впровадження відповідних програм цифрової трансформації було прийнято Стратегію здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації [23], що дало можливість пришвидшити процес адаптації державного управління до стандартів ЄС.

В умовах глобальних змін цифрові технології стали не лише інструментом підвищення ефективності управління, а й основою для формування нових соціальних структур – цифрових спільнот. Усе більше країн усвідомлюють важливість впровадження цифрових технологій у процеси державного управління, освіти, охорони здоров'я, підприємництва тощо. Для України, яка, незважаючи на повномасштабну військову агресію, йде шляхом інтеграції до європейської спільноти, цифровізація є не лише викликом, а й унікальною можливістю прискорити економічний розвиток та покращити якість життя населення [10].

Серед позитивних здобутків в сфері цифровізації української системи державного управління відзначимо проведення Всесвітнього економічного форуму (WEF) 2025 у Давосі, де «Україна стала співзасновником першої у світі глобальної ради Global GovTech Board, що об'єднає цифрових лідерів країн світу» [9].

Як зазначив В. Лях, Президент Фонду «Східна Європа», «запуск Глобальної Ради GovTech – це не просто важлива подія в галузі глобального цифрового врядування, а й відображення того, як тривала співпраця з партнерами може приносити трансформаційні результати. Протягом останнього десятиліття Швейцарсько-українська Програма EGAP, реалізована Фондом «Східна Європа» за підтримки Швейцарії, заклала основу для лідерства України в галузі GovTech. Ця ініціа-

тива, яка стала можливою завдяки цим зусиллям, демонструє вплив інноваційної співпраці та нашу спільну відданість просуванню цифрової трансформації на благо громадян України» [9].

Реформа державного управління сформувала завдання органам державної влади – впроваджувати новітні, ефективні мобільні та хмарні технології. За ці роки Україна подолала у публічному секторі багато проблем і перешкод у реалізації цифрових та технологічних можливостей: нерозвинута інфраструктура; низька цифрова освіченість, територіальна цифрова нерівність, нестача фінансування у цифровій економіці, застарілість техніки в державних організаціях і структурах; низький рівень інформаційної безпеки у наданні інформаційних послуг державою; непропорційна структура ринку інформаційних технологій. Рада Асоціації Україна – ЄС високо оцінила цифрові реформи України. Європейський Союз привітав постійну залученість України у виконанні своїх зобов'язань у сфері електронних комунікаційних послуг [27].

Водночас фахівці констатують, що феномен цифровізації полягає у тому, що цифрова трансформація систем і суспільних відносин супроводжується виникненням значної кількості викликів, які потребують реагування та конкретних дій з боку держави. У сфері національної безпеки – це, насамперед, забезпечення конфіденційності та захист даних, а з-поміж менш очевидних викликів можна виокремити інтеграцію даних у різних реєстрах, наявність цифрової нерівності та відновлення довіри громадян [17].

Сучасна безпекова ситуація в Україні та в світі спричинила до перегляду безпекової політики в Європі, адже «в умовах постійного розвитку технологій і загострення геополітичної ситуації забезпечення інформаційної стійкості та кіберзахисту стає ключовим завданням як для окремих держав, так і для міжнародної спільноти» [24, с. 82].

Хоча, сьогодні в Україні і встановлюється найбільш зручна та прозора цифрова держава без бюрократії та корупції, яка відкрита абсолютно для кожного та дає можливість швидко та якісно отримувати державні послуги, проте в рамках концепції розумного міста існують питання правового, організаційного та безпекового характеру, захисту персональних даних, кібербезпеки тощо. Наприклад, у законодавстві України відсутнє визначення поняття «кібербезпека жителя розумного міста». В свою чергу, науковці пропонують наступне визначення, що «це поняття можна визначити, як захищеність

прав, інтересів та інформаційно-комунікаційних технологій жителів розумних міст від реальних або потенційно можливих кіберзагроз, прояв яких у цифровій інфраструктурі міста може призвести до виникнення негативних наслідків майнового чи особистого характеру» [8].

Про актуальність кіберзахисту свідчить і Директива (ЄС) 2022/2555 Європейського Парламенту та Ради від 14 грудня 2022 року про заходи для високого спільного рівня кібербезпеки на території Союзу, внесення змін до Регламенту (ЄС) № 910/2014 і Директиви (ЄС) 2018/1972 [5]. У ній констатовано, що розвиток мережевих та інформаційних системи призвів «до розширення ландшафту кіберзагроз, що породжує нові виклики, які вимагають адаптації, скоординованості та інноваційних відповідей в усіх державах-членах. Кількість, масштаб, витонченість, частота, вплив кількості інцидентів зростає і становить серйозну загрозу для функціонування мережевих та інформаційних систем. У результаті інциденти можуть перешкоджати веденню економічної діяльності на внутрішньому ринку, спричинити фінансові збитки підірвати довіру користувачів і завдати значної шкоди економіці та суспільству Союзу [5]. Відзначимо, що Україна має досвід протистояння кібератакам, який може бути корисний європейському співтовариству у питаннях забезпечення безпеки цифровізації державного управління у сфері національної безпеки, оборони та протидії кіберзлочинності в економічній та інфраструктурних сферах.

Кібератаки завдають значної шкоди як для національної безпеки та оборони, так і для галузей економіки держави. Так, в грудні 2024 року відбулись кібератаки на державні реєстри України, а саме хакерські атаки на сайти національних інформаційних систем (НАІС) та Міністерства юстиції України [12], що проявилось в тому, що близько 60 різних реєстрів виявились недоступними протягом певного часу.

У березні 2025 року онлайн-системи Укрзалізниці зазнали масштабної таргетованої кібератаки, унаслідок якої вийшли з ладу всі онлайн-сервіси компанії на певний час. Ці атаки є елементами «нової ери війни – ери, в якій кібератаки перестали бути допоміжним засобом, а стали основним компонентом бойових дій на полі бою. Це була перша у світі повномасштабна кібервійна, де цифрові операції були синхронізовані з кінетичними ударами з метою підризу, виведення з ладу та дезорієнтації противника. Три роки

Україна захищалася не лише на полі бою, а й у кіберпросторі, відбиваючи безперервні російські кібератаки на об'єкти критичної інфраструктури, телекомунікації та військові системи» [11].

З позиції експертного середовища, найбільш вразливими для кібератак є розумні міста, тому що використовують розширені системи Інтернету (IoT). Крім зовнішніх загроз розумні міста несуть певні загрози, на думку фахівців, для своїх жителів, і «є особливо вразливими до втручань у приватне життя громадян». Основними загрозами є:

- несанкціонований доступ до особистих даних: використання розумних пристроїв дозволяє збирати інформацію про повсякденну діяльність жителів (наприклад, дані про переміщення чи поведінкові звички). У випадку несанкціонованого доступу до таких даних, вони можуть бути використані для маніпуляції чи навіть для фізичного переслідування осіб;

- комерціалізація персональних даних: багато цифрових платформ збирають та продають дані про користувачів. Відсутність чітких правових обмежень у цій сфері дозволяє компаніям використовувати дані в маркетингових цілях, порушуючи приватність громадян;

- протиправні цифрові платформи та фішинг-атаки: кібератаки на розумні міста часто включають створення фальшивих платформ або електронних листів, щоб отримати доступ до конфіденційної інформації громадян» [8].

Також, на думку експертів, не варто нехтувати викликом цифрової поляризації простору. Так, концентрація населення у мегаполісах, що є споживачами цифрових технологій, може створити загрозу територіальній цифровій нерівності та стратифікації соціуму.

Також існує ризик, що перевагами цифрових технологій зможуть скористатися не всі верстви населення через відсутність доступу до сучасних цифрових з'єднань та цифрового обладнання, що може стати загрозою для соціальної згуртованості та інклюзивності та мати наслідком появу соціальних класів цифрової еліти та цифрових «ізгоїв» [16]. Відповідно, усі ці виклики варто враховувати при здійсненні цифровізації України.

Підкреслюємо, що цифровізація має бути забезпечена належною системою кіберзахисту, яка відповідає європейським стандартам та узгоджена із європейською системою, тому прийняття закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформації та кіберзахисту держав-

них інформаційних ресурсів, об'єктів критичної інформаційної інфраструктури» [21] має практичне значення для формування європейської системи кібербезпеки. Цим законом передбачено, що «в Україні створюється та забезпечується функціонування національної системи реагування на інциденти кібербезпеки, кібератаки, кіберзагрози щодо інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем, в яких обробляються державні інформаційні ресурси або інформація з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, об'єктів критичної інформаційної інфраструктури» [21]. Створення подібної системи є важливим елементом на шляху цифровізації. Відзначимо, що попри атаки на цифрову інфраструктуру Україна має практичний і реальний досвід протистояння кібератакам, який може бути корисний європейському співтовариству у питаннях забезпечення безпеки цифровізації державного управління у сфері національної безпеки й оборони та протидії кіберзлочинності в економічній та інфраструктурних сферах.

Погоджуємось, що «цифровий перехід формує передумови для побудови нової екосистеми у сфері інновацій, що є критично важливими для захисту суверенітету та територіальної цілісності, економічного розвитку країни, відбудови й підтримки процесу трансформації України [18].

Висновки. Визначивши вступ України до Європейського Союзу як основний та стратегічний курс розвитку України, українці усвідомлюють, що даний вибір впливає не лише на зовнішньоекономічний аспект відносин, але й на напрямки адаптації галузей економіки та системи управління до стандартів ЄС. Відповідно, цифровізація є тим процесом, який покращуватиме якість державного управління, повоєнне відновлення України, доступність державних послуг та сприятиме процесам інтеграції України до стандартів ЄС.

У контексті вищезазначеного, слід організувати систему підвищення рівня цифрових навичок як для отримувачів електронних послуг так і для їх надавачів, а саме відповідних державних органів. З цією метою, слід посилити вимоги до освіти майбутніх фахівців у галузі державного управління в сфері кібербезпеки, цифрових навичок, користування інформаційними ресурсами, управління проектами, інклюзивності та цифрової грамотності.

З метою забезпечення доступності цифрових послуг для громадян рекомендуємо

запровадження відповідних програм подолання розривів між різними верствами населення щодо якісного Інтернету, інклюзивності доступу до цифрової освіти для людей з обмеженими можливостями, цифрової гра-

мотності тощо. В цілому, практики розвитку освітніх проєктів, спрямованих на цифрову освіту мають сприяти ефективному використанню цифрових продуктів для роботи, освіти та в повсякденному житті.

Література:

1. Горінов П., Драпушко Р. Становлення національної ідентичності українців як основа національної безпеки Української держави. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 10/2022. URL: http://lsej.org.ua/10_2022/2.pdf (дата звернення: 28.04.2025).
2. Горінов, П., Ярошенко О. Політичні знання як чинник національної консолідації та протидії інформаційним загрозам. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/47334> (дата звернення: 28.04.2025).
3. Драпушко Р. Г., Горінов П. В., Захаренко К. В., Міненко Є. С. Державна молодіжна політика України в умовах європейської інтеграції: виклики та можливості. Київ: *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. Т. 33 (72). № 4. С. 9.
4. Драпушко Р. Г., Горінов П. В., Міненко Є. С. Ефективність залучення молоді до прийняття управлінських рішень. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2022. Том 33 (72). № 3. С. 54–59.
5. Directive (EU) 2022/2555 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on measures for a high common level of cybersecurity across the Union, amending Regulation (EU) No 910/2014 and Directive (EU) 2018/1972, and repealing Directive (EU) 2016/1148 (NIS 2 Directive) (Text with EEA relevance). EUR-Lex. URL: <https://eurlex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj> (дата звернення: 28.04.2025).
6. Європейський Союз підтримує цифрову трансформацію України: результати роботи EU4DigitalUA. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu4digitalua_uk (дата звернення: 28.04.2025).
7. Жаліло Я. Формування практичного підґрунтя євроінтеграційної стратегії України. Україна на шляху до ЄС: виклики та перспективи : матеріали круглого столу до Дня Європи в Україні (Київ, 9 трав. 2024 р.) : / за заг. ред. Л. Г. Комахи, М. С. Орлів, Ю. Г. Рубана. Київ: ННІ ПУДС КНУ, 2024. 112 с.
8. Заярний О. Деякі особливості правового забезпечення кібербезпеки жителів розумних міст в умовах війни та післявоєнного відновлення України. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/ukrayina_v_umovah_socialnoyi_ta_cifrovoyi_transformaciyi_maket.pdf (дата звернення: 28.04.2025).
9. Іонан В. Обмін досвідом цифрової трансформації: Україна та Німеччина оголосили про запуск ініціативи Global GovTech Board. URL: <https://khoda.gov.ua/obm%D1%96n-dosv%D1%96dom-cifrovo%D1%97-transformac%D1%96%D1%97%3A-ukra%D1%97na-ta-n%D1%96mechchina-ogolosili-pro-zapusk-%D1%96n%D1%96c%D1%96ativi-global-govtech-board> (дата звернення: 28.04.2025).
10. Квітка С., Мазур О., Магиляс Ю., Миргородська М. Проєктний підхід у формуванні цифрових громад в Україні в контексті Угоди про асоціацію України та ЄС. *Public administarion aspects*. № 13(1). 2025. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/1101/1077> (дата звернення: 28.04.2025).
11. Кириченко Д. Уроки першої світової кібервійни. URL: <https://www.kyivpost.com/uk/post/47922> (дата звернення: 03.04.2025).
12. Кібератаки на державні реєстри України (2024). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%96%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%B0_%D0%BD%D0%B0_%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D1%96_%D1%80%D0%B5%D1%94%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B8_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_\(2024\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%96%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%B0_%D0%BD%D0%B0_%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D1%96_%D1%80%D0%B5%D1%94%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B8_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_(2024)) (дата звернення: 28.04.2025).
13. Кінша Д. Україна посідає 5 місце у світі за розвитком цифрових держпослуг URL: <https://suspilne.media/840493-ukraina-posila-5-misce-u-sviti-za-rozvitkom-cifrovih-derzposlug/> (дата звернення: 28.04.2025).
14. Корж І. Право в умовах соціальної та цифрової трансформації. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/ukrayina_v_umovah_socialnoyi_ta_cifrovoyi_transformaciyi_maket.pdf (дата звернення: 28.04.2025).
15. Маркевич К. Smart-інфраструктура у сталому розвитку міст: світовий досвід та перспективи України. URL: <https://razumkov.org.ua/uploads/other/2021-SMART-%D0%A1YTI-SITE.pdf> (дата звернення: 28.04.2025).
16. Маркевич К. Не позитивами єдиними. Які небезпеки криються за цифровізацією. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/ne-pozytyvamuy-iedynymy-yaki-nebezpeky-kryiutsia-za-tsyfrovizatsiieiu> (дата звернення: 03.04.2025).
17. Новікова Н. Л., Бойко Л. В. Цифровізація та національна безпека: тенденції та виклики. URL: https://www.researchgate.net/publication/387985369_CIFROVIZACIA_TA_NACIONALNA_BEZPEKA_TENDENCII_TA_VIKLIKIDIGITALIZATION_AND_NATIONAL_SECURITY_TRENDS_AND_CHALLENGES (дата звернення: 03.04.2025).

18. Олійник Д. Цифрова трансформація економіки України у воєнний час. Січень 2025 року. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-u-voyennyu-chas-sichen-2025> (дата звернення: 03.04.2025).
19. Охрімчук О., Байкеніч Г., Тилищак В. Інформаційні матеріали до 10-ї річниці від початку російсько-української війни. URL: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/rosiysko-ukrayinska-viynai-storychnyy-kontekst/informaciyni-materialy-do-10-oyi-richnyci-vid-pochatku-rosiysko-ukrayinskoyi-viyny> (дата звернення: 03.04.2025).
20. План для Ukraine Facility : Регламент від 29.02.2024 р. № 2024/792. С. 11. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/plan-ukraine-facility.pdf> (дата звернення: 03.04.2025).
21. Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформації та кіберзахисту державних інформаційних ресурсів, об'єктів критичної інформаційної інфраструктури: проект Закону № 11290 від 27.05.2024. Рада. Верховна Рада України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44275> (дата звернення: 03.04.2025).
22. Проекти цифрової трансформації. URL: <https://plan2.diia.gov.ua/projects> (дата звернення: 03.04.2025).
23. Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view> (дата звернення: 03.04.2025).
24. Сілаєв В., Горінов П. Політика інформаційної безпеки в умовах цифрової трансформації України: виклики та шляхи вдосконалення. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. Випуск 3 (75), 2024. С. 81–87.
25. Смілянська А. Створять Президентський університет // *Голос України*. 2021. URL: <https://www.golos.com.ua/article/346719> (дата звернення: 03.04.2025).
26. Спільна декларація про підтримку відновлення та реконструкції України. URL: <https://www.president.gov.ua/news/spilna-deklaraciya-pro-pidtrimku-vidnovlennya-ta-rekonstrukciya-93521> (дата звернення: 03.04.2025).
27. Чечель А., Ангелін М. Стратегічні цифрові технології у публічному секторі України. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. Вип. 9. 2024 URL: <https://pa.journal.in.ua/index.php/pa/article/view/168/171> (дата звернення: 03.04.2025).
28. Шопіна І. М. Принципи цифрової трансформації України крізь призму досвіду Європейського Союзу. *Південноукраїнський правничий часопис*. № 4. Ч. 3. 2022. С. 29–34.